

Høgskolen i Telemark

EKSAMEN

2107 Folkedikting og folkekultur

14.05.2012

Tid:	9-14 (5 timer)
Målform:	Valgfri
Sidetall:	11 (inkludert denne)
Hjelpemiddel:	Ingen
Merknader:	Svar på <i>en</i> av oppgavene/svar på <i>ei</i> av oppgåvene
Vedlegg:	Horpa 2 s, De två systrarna 1 s, Hørpu ríma 1 s De tre prinsessene i Hvittenland 4 s, Gift med huldra 1 s.

Eksamensresultata blir offentliggjort på Studentweb.

Fakultet for allmennvitenskaplege fag

Bokmål

Svar på én av de tre oppgavene

1. Gjør greie for sentrale trekk ved mellomalderballaden som sjanger. Drøft deretter form og innhold i balladen "Horpa". Bruk en eller flere av de vedlagte variantene. (Teksten er vedlagt.)
2. Gjør greie for sentrale trekk ved eventyret som sjanger. Drøft deretter form og innhold i eventyret "De tre prinsessene i Hvittenland". (Teksten er vedlagt.)
3. Gjør greie for sentrale trekk ved sagnet som folkediktingssjanger. Drøft deretter form og innhold i sagnet "Gift med huldra". (Teksten er vedlagt.)

Begge oppgavedelene teller like mye.

Nynorsk

Svar på ei av dei tre oppgåvene

1. Gjer greie for sentrale trekk ved mellomalderballaden som folkediktingssjanger. Drøft deretter form og innhald i balladen "Horpa". Bruk ein eller fleire av dei vedlagde variantane. (Teksten er vedlagt.)
2. Gjer greie for sentrale trekk ved eventyret som folkediktingssjanger. Drøft deretter form og innhald i eventyret "De tre prinsessene i Hvittenland". (Teksten er vedlagt.)
3. Gjer greie for sentrale trekk ved segna som folkediktingssjanger. Drøft deretter form og innhald i segna "Gift med huldra". (Teksten er vedlagt.)

Kvar del av oppgåva tel like mykje.

HORPA

Syster tala til syster god,
– på sande.
«Me vil oss til sjoarflo.»
– Båra ber'e så vent eit viv frå lande.

«Kva skal me til sjoarflo,
me hev oss ingen klede å två?»

«Me vil två oss kvite,
vera to systrer like.»

«Du må två deg så kvit du vil,
du blir aldri di syster lik.

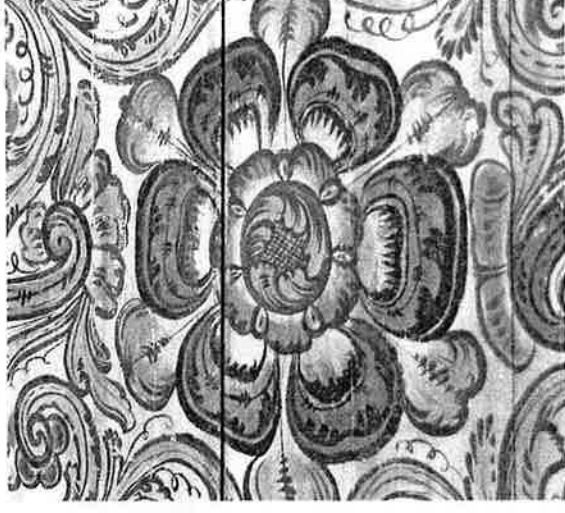
Om du deg tvådde så kvit som bein,
så får du aldri festarsvein.

Du må två deg så kvit du kan,
så får du aldri festarmann.»

Den yngre gjeng føre med nedslege hår,
den eldre gjeng etter med falske råd.

Den yngre sette seg på ein stein,
den eldre skuva ho ut for mein.

Den yngre retter hond frå seg:
«Kjære mi syster, du hjelper meg!»

10

«Ligg du der, og hav du skam,
nå vil eg hava din festarmann!»

Ligg du der, og hav du mein,
for eg vil hava din festarsvein!»

Der gjekk to fiskarar frametter med å,
dei såg det liket på grunnen låg.

Dei tala til kvarandre så:
«Skal det liket til kyrkjegård?»

Skal det liket til kyrkjegard,
eller skal me gjera ei horpe av?»

«Me vil gjera ei horpe av,
lat oss så gange til bryllaupsgard.»

15

Dei tok hennar ljose kropp,
gjorde av den ein horpestokk.

Dei tok hennar fingrar små,
gjorde stillepinnar av.

Dei tok hennar brysti små,
gjorde horpenoter av.

Dei tok hennar gule hår,
gjorde horpestrengjer av.

Og som dei hadde den horpa gjort,
så gjekk dei seg til bryllaupet bort.

Dei sette seg på dørestokk:
«Lyster de høyre ein horpeslått?»

Horpa slo det fyrste:
«Bruri er mi syster!»

Horpa slo det andre:
«Bruri heiter Anne!»

Horpa slo det tredje:
«Brudgommen var min bele!»

Horpa slo det fjerde:
«Bruri meg forgjorde!»

Opp så sprang dei brukvinner to:
«De fører bort det horpeljod!»

Brudgommen sprang han fram over bord:
«Å lat no horpa hava sitt ljod!»

Horpa slo det femte:
«Brudgommen heiter Svenke!»

Horpa slo det sjette:
«Bror min heiter Vetele!»

«Bort med horpe og horpeslått,
bruiri hev så vondt i sitt hovud fått!»

Dei tok den horpa og slo mot golv,
der stod opp ei jomfru både fager og bold.

«Eg talar til brudgommen om eg tør,
du er min kjærast, som du var før!»

Det var ikkje fiskarar, som det var likt,
men det var to englar frå Paradis.

Men bruiri fekk så stygt eit mein,
dei grov henne levande under ein stein.

Buiri fekk så stygt eit mord,
– på sande.
Dei grov henne levande ned i jord.
– Båra ber'e så vent eit viv frå lande.

DE TVÅ SYSTRARNA

TSB A 38

A

Västergötland («Trakterne kring Kinnekulle och Mösseberg»). Text upptecknad av A. A. Afzelius vid 1810-talets början, mel.-upptecknare okänd. *Aa*: KVHAA Göt. Förb. vissaml., s. 45–46 B. Uppläst på Götiska Förbundets stämma 25.2.1812. En renskrift, omfattande de fyra sista stroforna, gjord av Afzelius före publiceringen i GA finns i KB Vs 126:8, s. 34. *Ab*: GA 17. *Ac-e*: Skillingtryck 1835, 1835, 1887 (=DgFT 95: 1–3; se Jonsson I, s. 630).

Aa

1 Det bodde en Bonde vid Sjöstrand – Tungt är mitt lif – Och två döttrar hade han. – Väller mig den tunga 2 Den äldsta var svart som svartan jord; Den yngsta så hvit som klaran Sol. 3 Systemen talte till Syster så: »Kom skola vi ned till sjöstrand gå! 4 »Och tvättar du dig än natt och dag; »Slätt aldrig så blir du så hvit som jag. 5 Och som de nu stodo på sjöstrand, Så stötte den äldsta sin syster på sand. 6 »Å kära min Syster du hjälp mig i land, »Och Dig vill jag gifva mitt röda gullband. 7 »Ditt röda gullband får jag väl ändå »Men aldrig skall du på Guds gröna jord gå 8 »Å kära min Syster, Du hjälp mig i land! »Och Dig vill jag gifva min gullkrona grann. 9 »Din röda gullkrona får jag väl ändå »Men aldrig skall du på Guds gröna jord gå. 10 »Å kära min Syster du hjälp mig i land! »Och Dig vill jag gifva min fästerman. 11 »Din fästerman får jag väl ändå; »Men aldrig skall Du på Guds gröna jord gå 12 »Hälsa då hem till min fader god; »Jag dricker mitt bröllop i klaran flod. 13 »Och hälsa hem till min Moder hulld, »Jag firar mitt bröllop i floden djup.	14 »Och hälsa hem till min fästerman; »Min Brudsäng jag bäddar å hvitan sand 15 Det bodde en speleman vid den strand, Han såg ut på sjön hvar liket det samm. 16 På stranden skön Jungfrun upp han tar, Och gör utaf henne en harpa så rar. 17 Han tog den Jungfruns snöhvita bröst, Den Harpa månd klinga med ljuflig röst. 18 Så tog han den Jungfruns fingrar små, Och gjorde i Harpan skrufvar derå. 19 Så tog han den Jungfruns gullgula hår, Och gjorde harposträngar derå. 20 Han förde den Harpa till Bondens gård, Der brölloppet ståndar med lust och med ståt 21 Det första slag han på Harpan slog, Den Bruden i Brudstol'n satt och log 22 Det andra slag som på Harpan rann, Så klädde de af den Bruden så grann. 23 Och tredje slag han på Harpan slog – Tungt är mitt lif – Den Bruden allt uti sin Brudsäng dog – Väller mig den tunga

Anmärkning

Ms saknar strofnr. Omkväderna utskrivna i alla strofer

- 1:1 Sjöstrand ändrat från en strand
14:2 Min ändrat, troligen från påbörjat jag
18:1 Jungfruns *ms* Junfruns
19:1 Jungfruns *ms* Jungfrun

Hørpu ríma

A.

(Svabos Kwart (Gl. kgl. Saml. 2894) I, Nr. 16, aufgezeichnet 1781–82 von Jens Christian Svabo. Gedruckt mit originaler Rechtschreibung in Svabos Færøske Visehaandskrifter ved Chr. Matras (1937–39), S. 115–17, und in E. G. Geijers och A. A. Afzelius's Svenska folkvisor från forntiden (1814) Bd. I, S. 86.)

- 1 Komu tveir biðlar ríðandi í garð,
– *biður tygur renna* –
bóðu til ta sum yngri var.
– *Rúnarmenn, verið við teirri jungfrú,
biður tygur renna,
takið so varliga mót teim, rúnarmenn!*
- 2 Ta yngru teir tilbóðu,
eldru teir forsmáddu.
- 3 Tann yngra kundi at spinna lín,
tann eldra kundi at vokta svín.
- 4 Tann yngra kundi at spinna gull,
tann eldra kundi ikki at tæga ull.
- 5 Tann yngra kundi at spinna,
tann eldra kundi ikki at tvinna.
- 6 Systir talar til systur góð:
»Førum os í sævarflóð!«
- 7 «Hvat skulu vit í sævarflóð gera,
vit hava ikki tvinni silki at bera.»
- 8 »Vit tváum os so hvítar,
vit eru tvær systrar líkar.»
- 9 »Um tú tváar teg allan dag,
tú verður ei hvítari, enn Guð teg gav.
- 10 Um tú tváar teg hvít sum fann,
tú fært ei mín festarmann.»
- 11 Tann yngra setir seg upp á stein,
tann eldra rendi hana út í streym.
- 12 Tann yngra rættir upp ljósan hand:
»Kæra systir, hjálp á land!«
- 13 »Eg hjálpi tær ei á land um sinn,
fyr enn tú játtar mær biðil tín.»
- 14 »Gjarna gevi eg tær alt, eg ár,
á biðlinum havi eg einki ráð.
- 15 Gjarna játti eg tær bæði,
biðil og brúðarklæði.»
- 16 Tað kom vindur av sunnan,
líkið sló til grunnar.
- 17 Tað kom vindur á bylgjan blá,
líkið mundi til landa slá.
- 18 Tað kom vindur av eystan,
líkið sló til neysta.
- 19 Tað komu tveir pílagrímar niðan
við á,
funnu á, hvar líkið lá.
- 20 Teir tóku hennara armar,
gjørdu teir upp til harpur.
- 21 Tóku hennara gula hár,
gjørdu tað upp til streingir.
- 22 »Førum os í næsta bý,
sum vær vitum brúðleyp í!«
- 23 Settu teir seg á hurðargátt,
tey hoyrdu so miklan harpuslátt.
- 24 Svaraði strongurin fyrsti:
»Brúðurin var mín systir.»
- 25 Svaraði strongurin annar:
»Brúðurin var mín bani.»
- 26 Svaraði strongurin triði:
»Brúðgómin var mín biðil.»
- 27 Brúðurin rodnar sum eitt blóð:
»Harpan ger os mikið óljóð.»
- 28 Brúðurin rodnar sum ein droyri:
»Harpuna lystir os ei at hoyra.»
- 29 »Visti eg, tað líkti tær illa,
ei skuldi eg harpuna stillað.»
- 30 Svaraði strongurin fjórði:
»Brúðurin fleyt í blóði.»
- 31 Teir slógu sína harpu av magni,
– *biður tygur renna* –
brúðurin sprakk av harmi.
– *Rúnarmenn, verið við teirri jungfrú,
biður tygur renna,
takið so varliga mót teim, rúnarmenn!*

P. Chr. Asbjørnsen og J. Moe, lett modernisert språk

De tre prinsesser i Hvittenland

Det var en gang en fisker som bodde tett ved slottet og fisket til kongens bord. En dag han var ute og fisket, fikk han ingenting; han kunne bære seg at som han ville, agne og fiske, fiske og agne, så hang det ikke et bein på kroken. Men da det led langt på dag, dukket det opp et hode av vannet og sa: "Får jeg det konen din bær under beltet, skal du få fisk nok." Mannen svarte straks ja, for han visste ikke at hun var med barn. Siden fikk han da fisk om dagen kan hende, og det så mye han ville ha. Men da han kom hjem om kvelden og fortalte hvordan han hadde fått all fisken, tok konen til ågråte og bære seg, og ba Gud hjelpe seg for det løftet mannen hadde gjort; for hun bar et barn under beltet, sa hun. Det spurtes snart opp på slottet at konen var så sorggiven, og da kongen fikk høre det, lovtte han å ta barnet til seg og se til å frelse det. Det led og det skred, og da tiden var omme, fikk konen et guttebarn; det tok da kongen til seg og oppdro det som sin egen sønn, like til gutten var voksen.

Da ba gutten en dag om lov til å følge faren ut og fiske; han hadde så inderlig lyst til det, sa han. Kongen ville nødig tillate det, men til slutt fikk gutten lov; han ble med faren, og det gikk godt og vel nok hele dagen, like til de kom til lands om kvelden. Da hadde sønnen glemt etter seg lommeterkleet sitt, det ville han springe ut i båten etter. Men i det samme han kom uti, tok båten til å gå med ham, så det fosset, og alt gutten holdt imot med årene, så hjalp det ikke; det gikk og det gikk hele natten, og endelig kom han langt, langt bort til en hvit strand. Der gikk han i land, og da han hadde gått et stykke, møtte han en gammel mann med hvitt, sidt skjegg.

"Hva heter det her?" spurte gutten.

"Hvittenland," svarte mannen. Og så ba han gutten si ham hvor han var fra og hva han ville, og det fortalte guten ham.

"Ja," sa mannen, "når du nå går fram langs med stranden her, så kommer du til tre kongsdøtre, som står i jorden, så de bare har hodet oppe. Så roper den første - det er den eldste - og ber deg så vakkert komme og hjelpe seg, og det gjør den andre også; men ingen av dem skal du gå bort til; skynd deg bare fra dem, som du aldri hørte eller så dem. Men den tredje skal du gå bort til og gjøre det hun ber deg om; det blir din lykke det."

Da gutten kom til den første av prinsessene, ropte hun til ham og ba ham så inderlig vakkert at han skulle komme til henne; men han gikk som han aldri så henne; like ens gikk han forbi den andre; men den tredje gikk han bort til.

"Vil du gjøre det jeg sier deg, skal du få hvem av oss tre du vil," sa prinsessen.

Ja, det ville han gjerne; og så fortalte hun, at tre troll hadde satt dem alle tre ned i jorden der; men før hadde de bodd på det slottet han kunne se borte i skogen. "Nå skal du gå inn i slottet og la trollene piske deg en natt for hver av oss," sa hun; "orke du tåle det, så frelser du oss."

Ja, svarte gutten, det skulle han nok prøve.

"Når du går inn," sa prinsessen igjen, "står det to løver i porten, men bare du går midt imellom dem, så gjør de deg ikke noe. Gå så bent fram, inn på et mørkt lite rom; der skal du legge deg. Så kommer trollet og slår deg; men så skal du ta flasken som henger på veggen og smøre deg der han har slått deg, så er du like god igjen. Grip så sverdet som henger ved siden av flasken, og hugg trollet i hjel."

Ja, han gjorde som prinsessene sa, han gikk midt imellom løvene, som han ikke så dem, og like inn i det vesle kammerset, og der la han seg.

Første natten kom det et troll med tre hoder og tre ris og pisket gutten syndig; men han holdt ut til trollet var ferdig, så tok han flasken og smurte seg, og så grep han sverdet og hugg i hjel trollet. Da han så kom ut om morgenen, sto prinsessene over jorden til beltet. Den andre natten gikk det like ens; men det trollet som da kom, hadde seks hoder og seks ris, og det pisket ham enda verre enn det forrige; men da han kom ut om morgenen, sto prinsessene over jorden til smalleggen. Tredje natten kom det et troll som hadde ni hoder og ni ris, og slo og pisket gutten så lenge at han dånet til sist; så tok trollet ham, og kastet ham mot veggen, men ved det falt krukken ned, så det skvatt utover ham, og han ble like god igjen. Da var han ikke sen, han grep sverdet og hugg i hjel trollet, og da han den morgenen kom ut av slottet, sto prinsessene helt ovenpå jorden. Så tok han den yngste av dem til dronning og levde godt og vel med henne i lang tid.

Men endelig fikk han lyst til å reise hjem litt og se til foreldrene sine. Det var dronningen ikke mye for; men da han lengtet så hardt og endelig måtte og skulle avsted, så sa hun til ham: "Ett skal du love meg, at du gjør det som far din ber deg, men ikke det som din mor ber deg," og det lovte han. Så ga hun ham en ring, som var slik at den som hadde den på, kunne ønske to ting, hva han ville. Han ønsket seg da hjem, og foreldrene kunne ikke bli ferdig med å undre seg over så staselig og gild han var.

Da han hadde vært hjemme noen dager, ville moren han skulle gå opp til slottet, så kongen kunne få se for en mann han nå var blitt. Faren sa: "Nei, det bør han ikke gjøre, for så kan vi ikke ha noen glede av ham den stunden." Men det hjalp ikke, moren tagg og ba ham så lenge til han gikk.

Da han kom opp dit, var han gildere både i klær og all ting enn fosterfar sin. Dette likte nå ikke han mer enn måtelig, og så sa han: "Ja, men nå kan du se hvordan min dronning er; jeg kan ikke få se din jeg. Jeg tror ikke du har så vakker dronning."

"Gi hun bare sto her, skulle du få se det!" sa den unge kongen, og straks sto hun der.

Men hun var så sorgfull og sa til ham: "Hvorfor gjorde du ikke som jeg ba deg om, og hørte etter hva far din sa deg? Nå må jeg straks hjem igjen jeg, og du har brukt begge ønskene dine." Dermed knyttet hun en ring i håret hans, som navnet hennes sto på; og ønsket seg så hjem igjen.

Da ble den unge kongen rent sorggiven, og gikk dag ut og dag inn og tenkte bare på hvordan han skulle komme tilbake til dronningen sin. Jeg får se om jeg ikke noen steds kan få spurt hvor Hvittenland er, tenkte han, og dro så ut i verden. Da han hadde gått en stund, kom han

til et berg; der møtte han én som var herre over alle dyrene i skogen - for de kom når han blåste i et horn han hadde - og så spurte kongen etter Hvittenland.

"Ja, jeg vet det ikke," svarte mannen; "men jeg skal spørre dyrene mine." Så blåste han dem inn, og spurte om noen visste hvor Hvittenland lå; men det var ingen som visste det.

Så ga mannen ham et par ski. "Når du står på disse," sa han, "så kommer du til bror min, som bor hundre mil herfra; han er herre over alle fuglene i luften; spør ham! Når du er kommet fram, snur du bare skiene, slik at odden vender hit, så går de hjem av seg sjøl."

Da kongen kom dit, snudde han skiene, slik som herren over dyrene hadde sagt, og så gikk de tilbake.

Han spurte igjen etter Hvittenland, og mannen blåste inn alle fuglene, og spurte om noen av dem visste hvor Hvittenland lå. Nei, ingen visste det. Lenge etter de andre kom også en gammel ørn; hun hadde vært borte i ti runde år; men hun visste det ikke heller.

"Ja, ja," sa mannen, "så skal du få lånt et par ski av meg; når du står på dem, så kommer du til bror min, som bor hundre mil herifra; han er herre over alle fiskene i havet; du får spørre ham. Men glem ikke å snu skiene!"

Kongen takket og steg på skiene; og da han var kommet til ham som var herre over fiskene i havet, snudde han dem, og så gikk de tilbake, liksom de andre. Så spurte han etter Hvittenland igjen.

Mannen blåste da inn fiskene; men ingen visste noe. Endelig kom en gammel, gammel gjedde, som han hadde et svare bry med å få blåst inn. Da han spurte henne, sa hun: "Jo, der er jeg vel kjent; for nå har jeg vært kokke der i ti år. I morgen skal jeg dit igjen; for da skal den dronningen som kongen ble borte for, ha bryllup med en annen."

"Siden det er så, skal jeg si deg en råd," sa mannen. "Her borte på en myr står tre brødre, som har stått der i hundre år, og slåss om en hatt, en kappe, og et par støvler; når en har de tre tingene, kan han gjøre seg usynlig og ønske seg så langt han vil. Du kan si til dem, at du vil prøve tingene og siden avsi dom imellom dem."

Ja, kongen takket for seg, gikk og gjorde så. "Hva er det dere står her og slåss evig og evindeligg om?" sa han til brødrene; "la meg prøve tingene, så skal jeg dømme mellom dere." Det ville de gjerne; men da han hadde fått hatten og kappen og støvlene, sa han: "Når vi møtes neste gang, skal dere få høre dommen," og dermed ønsket han seg avsted.

Mens han fór i luften, kom han i følge med nordenvinden.

"Hvor skal du hen?" spurte nordenvinden.

"Til Hvittenland," sa kongen, og dermed fortalte han det som hadde hendt ham.

"Ja," sa nordenvinden, "du farer vel litt fortere du; jeg skal nå inn i hver krok og gufse og blåse deg. Men når du kommer fram, så still deg på trappen, ved siden av døren, så skal jeg

komme susende, som jeg ville blåse ned hele slottet. Når da prinsen som skal ha dronningen din, kommer ut og skal se hva som er på ferde, så tar du ham i nakken og kaster ham ut; siden skal nok jeg prøve å få ham av gårde."

Ja, som nordenvinden hadde sagt, så gjorde kongen; han stilte seg på trappen, og da nordenvinden kom susende og brusende og tok tak i veggen på slottet, så det ristet, gikk prinsen ut og skulle se hva som var på ferde; men med det samme han kom, tok kongen ham i nakken og kastet ham ut, og så tok nordenvinden ham og reiste av med ham. Da han var blitt kvitt ham, gikk kongen inn i slottet. Først kjente ikke dronningen ham, for han var blitt så mager og blek, ved det han hadde vandret så lenge og vært så sorgfull; men da han viste henne ringen, ble hun hjertens glad, og så ble det rette bryllupet holdt, så det spurtes både vidt og bredt.

Det var ein gut som var av og slo paa ei øtslaatta, og so laag han i løda um natti.

Daa det leid ut paa natti, vakna guten ved det at det kom so mange folk inn i løda, og det var bryllupsfolk.

Brudi var so fin at guten kunde ikkje faa augo fraa henne. So tok han og kasta tollekniven yver henne.

Daa skreik alle dei andre so fælt, og sprang ut av løda, so guten vart aaleine med brudi, og daa hadde han henne.

Han tok henne med seg heim, og so vart det bryllup med dei. Ho var ei drivande og greid kjerring, so dei livde godt ihop. Men etter som det leid vart han so nøten og knarken med henne, at ho vart reint ulukkeleg med han.

So ein dag han skulde sko hesten, var han i ulag for han kunde ikkje faa skorne til aa høva. Ho spurde kva det var som var i vegen, og so sa han det var skorne som vart for tronge.

Kann du ikkje dra dei ut? spurde ho.

Nei det kunde han ikkje. Det vart ikkje anna av, han laut til smeden, sa han.

La meg faa skoen! sa ho.

Han flidde skoen til henne, og ho tok han millom henderne og drog han ut.

Daa mannen skulde prøva att, var han for vid.

Kann du kje knip 'an inn? sa ho.

So fekk ho skoen att, og kneip han inn so han vart høveleg vid.

Daa ho flidde skoen til han, sa ho: E du raden her ette dags, sø ska eg gjera sø me deg au!

Sidan livde dei godt ihop. (Bjelland).

46.8 Married to a Hulder

There was a boy who went haying on an outlying pasture. He slept in the barn there.

Late one night he was awakened by many people entering the barn. It was a wedding party. The bride was so beautiful that the boy could not take his eyes off her. So he threw his sheath knife over her. The others screamed and rushed out the door, and the boy was left alone with the bride. Then she became his.

He took her home, and they got married. She was an energetic and easygoing woman, and they got along well. But as time passed, he became stingy and complaining, and she was quite unhappy.

One day he was trying to shoe the horse. He was sulking because he could not fit it right. She asked what was the matter, and he answered that the shoe was too tight.

"Can't you widen it?" she asked.

No, he could not do that. There was nothing he could do but take the horse to the smith, he said.

"Let me have the horseshoe," she said.

He handed it to her, and she pulled it apart with her hands. When the man tried it on, the shoe was too wide.

"Can't you bend it back together?" she said.

She took the horseshoe once more and bent it together to make it fit just right. When she handed the horseshoe back to him, she said:

"If you are ever mean to me again, I'll do the same to you!"

After that they got along better.

